

V květnovém čísle časopisu Jezdectví jsme se dozvěděli, že v ČR byli vypuštěni divocí koně. Tito exmoorští ponny budou levným způsobem spásat traviny stepí a luk, aby byly zachovány mizející druhy fauny a flory. K tomuto účelu byli po analýze vybráni ponici z anglických exmoorských mokřin. Na celý záměr i také jeho realizaci reagoval tamtéž, doc. Ing. Maršálek, Csc. Jestliže si přečtete ještě jednou jeho příspěvek, tak musíte konstatovat, že jeho reakce je stručná, jasná a přesná. Není co dodat.

📍 Oušor Nuget.

Je to pravda o těch HUCULECH?

Mne jako chovatele huculských koní však trápí nepřesnosti, které autoři projektu uvedli. Těch poznámek typu jako, „počítá se se zpětným křížením huculského koně“ apod. je více, ale omezím se jen na dvě.

1. „Projekt má ve spolupráci s vědci také sledovat, jak se obě plemena (HK a EP) dokážou adaptovat na prostředí střední Evropy.“

To není třeba, každý chovatel huculů, zejména ti, co mají větší počet kusů a chovají je celoročně na pastvině, to ví. Není žádný problém. Snášejí dobře chlad i horko. Musejí mít kryt. Lepší než přístřešek jsou vzrostlé stromy. Proti větru uvítají nějakou překážku, aby se schovali, jinak se postaví k větru zadkem. Déšť a sníh jim nevadí. Na pastvině nedělají nedopasky. Pokud je pošlete vypást meze, nebo pro sekačku nepřístupné okraje pastvin (buřinu), tak spasou třeba maliník, toxický starček, ty tvrdé rostliny u mokřin a nakonec i kopřivy, bodlák jenom do poloviny, na jaře na stařině si vezmou tu druhou půlku. Do 15 cm sněhu si trávu vyhrabávají, potom potřebují seno, jakmile roztaje sníh, zase se pasou a sena si nevšimnou.

Huculové jsou karpatští autochtonní koně a ve střední Evropě jsou doma.

2. „Hlubší analýza ukázala, že huculové jsou ve skutečnosti směsí několika různých plemen včetně arabů a noriků. Navíc jde o plemeno relativně mladé, které vzniklo záměrným křížením pro potřeby rakousko-uherské armády.“

Toto je opravdu velmi hrubé zkresení. Plemeno vzniklo tak, že císařský podkoník plukovník Martin von Hermann dostal před více jak 160 lety za úkol najít nevhodnější plemeno koní pro potřeby armády. Plemen v celém mocnářství bylo dost. Od Merána přes Piber až třeba k Bábolné. Zjistil, že v jedné lokalitě Sedmíhradska – Bukovině – existují menší koně, kteří jsou nesmírně vitální, silní, tvrdí a houževnatí. A navíc s malými nároky na krmění.

Byli to huculští koně, kteří si tady prožili svůj fylogenetický vývoj, kdy šlechtitelem byl vlk, nebo medvěd. Nyní jsou už uzavřeny debaty i vědecká bádání o jejich původu. Jsou potomci lesního tarpana s přispěním genů tamějších plemen.

Plukovník určil několik matek-zakladatelek a vybral k nim hřebce. Založil v r. 1856 hřebčinec Lučina jako pobočku hřebčína Radovce. Tady vznikl organizovaný chov, který se rozvinul v celém Rakousku-Uhersku. Od té doby, s malou přestávkou, zde chov těchto koní setrval do současnosti. Bylo vybráno pět kmenů (později ještě jeden na Slovensku), do kterých v Lučině nebyla přilita žádná cizí krev. Šlechtitelská práce byla zaměřena jenom na výběr charakteru, sjednocování znaků exteriéru.

Je pravda, že v 60. letech u nás byl požadavek Lesní správy na zmohutnění hucula. Tak se k tomu experimentálně využívali hřebci noriků. To se však neosvědčilo a bylo od toho upuštěno. Poláci zase „vyšlechtili“ strakatého hucula, který v Bukovině ani v Lučině nikdy nebyl.

U nás Asociace chovatelů huculských koní od počátku dbá na čistotu krve, případně na elimi-

naci cizích genů. Licentovaní hřebci již dlouho musejí mít 100 % huculských genů. Máme tady třeba hřebce (Oušor Nuget), který je v jedenácté generaci a má původ až do roku 1906 v Lučině.

Tento článek nechce plédovat pro to, aby byl upřednostněn huculský kůň. Huculové skutečně již dlouho slouží lidem a vzájemně si na sebe zvykli. Dřeli na poli, v lese, bojovali ve dvou válkách, vyznamenali se i na Dukle. Nedávno u nás však málem vyhynuli.

V současné době je to však typický kůň pro rodinu. Pod sedlem na něm může jezdit dítě, hendikepovaný i senior. Může chodit po horách, tam je neuvěřitelně obratný, může být zapřažen do bryčky, saní apod. Jde ovšem o koně, který má průkaz původu od Asociace, ne nějaký kříženec.

Je také představitel primitivního plemene. To není termín z telefonických odposlechů. V hipologii to znamená, že si uchovává instinkty svých předků. Snese hlad, žízeň, chlad, námahu, „opatrně“ našlapuje ap. Pro jeho původ i vlastnosti byl zařazen do genových zdrojů ČR a je chráněn v genovém fondu FAO pod OSN.

Kdyby byl použit v tomto projektu hucul, tak by, bohužel, potřeboval asi korekturu kopyt, jedenkrát za rok povinnou vakcinaci, asi by se prováděly koprologické testy, při vysoké sněhové pokrývce balík sena a možná i kostku soli. Což vidím jako nevýhodu.

Je třeba ještě dodat, že neznalost těchto informací znevěrohodňuje celý projekt, což ostatně uvedl už doc. Maršálek. ❌